

Rozhovor s Jindřichem Horáčkem

Martin Dušek

Ve funkci ředitele Regionálního pracoviště Správa CHKO Slavkovský les jste od roku 2011, ale ve Vašem regionu v AOPK ČR pracujete ještě mnohem déle, již 40 let. Jak byste vyhodnotil působení Vaše a celé Správy CHKO Slavkovský les za toto období?

Když jsem nastoupil na Správu CHKO Slavkovský les v roce 1984, byla situace v ochraně přírody tak odlišná od dnešního stavu, že nynější mladší kolegové tehdejší realitě nechtějí snad ani uvěřit. I státní, tedy profesionální ochrana přírody se

bylo jedním z hlavních nástrojů péče o přírodu a krajinu. V roce 2005 jsem odešel „do sousedství“ pomoci s budováním první CHKO vyhlášeného po revoluci – Českého lesa. Působil jsem tam jako vedoucí Správy CHKO do roku 2011, kdy jsem se do Slavkovského lesa vrátil na pozici ředitele Regionálního pracoviště Správa CHKO Slavkovský les, s působností v celém Karlovarském kraji a v části kraje Ústeckého. Samozřejmě jsem ale podrobně dění ve svém „rodném“ kraji sledoval po celou dobu. Když se

i celé naše pracoviště. Při výkonu státní správy všichni vědí, co od nás mohou očekávat. To považuji za férové vůči veřejnosti. I kulaté razítko přece může být, samozřejmě v dikci zákona, podepřeno trochou laskavosti. Navíc, pokud člověk dělá nějakou práci mnoho let, získá na ni zdravý nadhled a selský rozum. Dívám se na práci v ochraně přírody s pokorou. Je to v mém případě celoživotní mise, která má smysl o to víc, pokud ji děláte s lidmi, kteří jsou naladěni na stejnou vlnu a kteří jsou lidsky a profesně zajímaví. Hodně si zakládáme na dobrých vztazích s důležitými partnery v regionu, jakými jsou Lesy ČR, správci vodních toků, velká lázeňská města nebo i školy a univerzity. Považujeme tato partnerství za nesmírně důležitá, a opět – je nutné je budovat dlouhodobě, kontinuálně. Máme i zahraniční partnery, například německý Naturbund, se kterým realizujeme záchranný program pro perlorodku říční na Ašsku.

A kdybyste měl vyzdvihnout největší úspěchy a naopak výzvy, které před Vámi a Vašimi kolegy ještě stojí?

V obecnější rovině považuji za velmi úspěšné všechny krajinotvorné programy. Když vidím ve Slavkovském lese nárůst počtu drobných vodních ploch v posledních letech, zdařilé revitalizace rašeliníšť nebo výsadbu různých prvků zeleně, je pozitivní dopad zřejmý na první pohled. Z konkrétních úspěšných projektů bych jmenoval již zmíněný záchranný program pro perlorodku říční nebo také zachování hnědáka chrastavcového, jehož populaci jsme vhodným dlouhodobým managementem mokřáků dokázali stabilizovat. Také se nám daří dle mého názoru působit v oblasti environmentální výchovy a osvěty. A kromě toho máme i vlastní publikační činnost – již více než 40 let vydáváme časopis Arnika.

Co se týká plánů do budoucna, máme jich samozřejmě spousty. Chtěli bychom se vrátit takřkajíc ke kořenům naší CHKO, kterými jsou fenomény minerálních vod a vývěry plynů. Na

Jindřich Horáček. Foto archiv AOPK ČR

opírala z největší části o dobrovolníky. Začínal jsem jako terénní služba, kde jsem koordinoval zhruba stovku dobrovolníků. Dále jsem měl na starosti péči o krajinu a vodohospodářskou problematiku včetně minerálních pramenů. I z tohoto širokého záběru je patrné, že profesionálních ochranářů bylo opravdu málo a nadšení

tak nad tím zamýšlím, možná bych se už mohl označit za pamětníka...

Myslím si ale, že taková je celá naše Správa, personálně ustálená a tím i názorově konzistentní. Lidé jsou zde většinou dlouhou dobu a netrpíme fluktuací. Tím je předvídatelné a srozumitelné

ně jsou navázány programy léčebných procedur a celé zdejší lázeňství. Podstatné je nejdříve získat odborná data, která nám chybí. Ve spolupráci s Ministerstvem zdravotnictví jsme připravili projekt, který nyní realizujeme s Českou geologickou službou. Týká se lokalizace a přesné identifikace infiltračních zón minerálních vod. Na základě těchto poznatků bude nově vymezena zóna CHKO. Do klíčových míst budou přednostně směřovány finance z krajinotvorných programů a správný management.

Toto je nyní náš dlouhodobý a komplexní úkol. Máme ale i některé konkrétnější bližší cíle. Například chceme více podpořit chráněnou rybí oblast populace pstruha potočního v povodí Teplé a Pramenského potoka. Tato populace je unikátní a druhá nejvýznamnější hned po šumavské populaci. Současně se jedná o evropsky významnou lokalitu pro vrunku obecnou. Pro podporu přirozených ichtyocenóz a populací jednotlivých přirozeně se vyskytujících druhů ryb plánujeme revitalizace drobných přítoků hlavních vodních toků. Z hlediska našeho vztahu se širokou veřejností cítíme změnu ve společnosti ve vnímání životních hodnot a hledání cesty k přírodě. Chceme nenásilnou formou podpořit i občanské aktivity. Příkladem je dlouhodobá spolupráce při tvorbě kalendáře akcí Pojd'te s námi do přírody, kde se každý rok zapojuje stále více místních institucí. Jde o muzea, občanské spolky i zapálené dobrovolníky, kteří ukazují lidem péči o přírodu při vycházkách a různých aktivitách. Velmi oblíbené jsou třeba jarní sběry odpadků kolem řek či obcí, kde lidé žijí.

Pojd'me však k přítomnosti. V posledních týdnech se hodně mluví o novele stavebního zákona, která od ledna letošního roku přinesla a ještě od 1. července přinese správám CHKO velké množství správních řízení navíc. Je tomu opravdu tak?

Abych byl upřímný, docela nás to na začátku vyděsilo. Samozřejmě jsme pak začali jednat o tom, jak tuto novelu stavebního zákona elektivně naplnit a zabezpečit ve správních řízeních. Jsme teď ve fázi čekání na metodické výklady a pokyny. Jsem optimista a doufám, že řešení nebude znamenat zhoršení stávajícího stavu. Kdyby nastal opačný scénář, znamenalo by to opravdu významné znásobení úřední agendy. Pravděpodobně by bylo mnoho set správních řízení každoročně navíc jen na našem pracovišti. Což by znamenalo řadu negativních dopadů, jako jsou prodloužení doby trvání jednotlivých řízení, omezení některých jiných agend

a přesunutí personálních kapacit na tuto činnost... Ale jak říkám, jsem optimista a věřím, že tento scénář nenastane.

Pojd'me raději k něčemu nekonfliktnímu, příjemnému. Co máte ve Slavkovském lese nejraději?

Mám rád celý region. Co bych chtěl opravdu vyzdvihnout, je Tepelská vrchovina. Je to původní stará barokní krajina kolem kláštera v Teplé plná menších lesních formací, mezí a remízů, květnatých luk, často podmáčených, za horkých dnů vonících vlahou rašelinou. S průhledy od jedné kostelní věže k druhé. Dýchá z ní harmonie a klid historické krajiny. A pak samozřejmě Kladská, moje srdeční záležitost. Jde o centrální část našeho CHKO, unikátní území. Bohužel je tam stále větší návštěvnost, což je vzhledem k atraktivitě místa pochopitelné, ale není tam klid. Proto se tam snažím chodit zcela mimo sezonu. To je obecně problém turisticky atraktivních míst s vysokou návštěvností. Jednak mohou být narušeny přírodní hodnoty a také vlastně dochází k devalvaci samotné atraktivity, protože pro část potencionálních návštěvníků se vlastně snižuje tím, že je tam „nával“.

A chcete toto nějakým způsobem řešit?

Rozhodně ano, ostatně to je jeden z hlavních úkolů moderní ochrany přírody – řešit dostatečnou míru ochrany přírodních hodnot v kolizi s prezentací těchto míst veřejnosti. Je to zásadní otázka, protože ochrana přírody nemůže chránit přírodu jen pro sebe. Samozřejmě to tak není, ale část veřejnosti to tak bohužel vnímá. A protože ochrana přírody je disciplína nikoliv čistě biologická, nýbrž spíše společenská, je třeba stále vysvětlovat, že je správné přírodu chránit pro každého z nás. A k tomu je nutné široké veřejnosti přírodu ukazovat, odhalovat její krásy i limity. Ve světě se řeší regulace návštěvnosti různými způsoby. Některé atraktivní národní parky mají například dlouhé pořadníky pro návštěvníky, kteří si zaplatí permit s průvodcem na určitou část území. Chtějí tam být sami nebo s malou skupinkou lidí. To však není možné ve Slavkovském lese. Jsme v území mezi nejvýznamnějšími lázeňskými městy Evropy, ze kterých chtějí lázeňští hosté a návštěvníci vždy chodit na výlety do okolní přírody. Je to součást ozdravné kúry od nepaměti. Vidíme řešení v rozptýlení návštěvnosti na širším území a na více různých cílů, které můžeme návštěvníkům nabídnout. Chceme společně s místními destinačními agenturami ukázat i další atraktivní území, doposud třeba opomíjená, přesto hodná obdivu a zájmu. Samozřejmě, že je nutné zde

počítat s vybudováním základní návštěvnické infrastruktury, než takový nový cíl začneme společně propagovat. Také tomuto dlouhodobému destinačnímu managementu v určité míře uzpůsobujeme plán péče o CHKO Slavkovský les.

Nedá mi to a zeptám se Vás úplně na závěr ještě na jednu otázku. Slavkovský les sousedí s Krušnými horami, o kterých se již několik let intenzivně hovoří jako o kandidátovi na další CHKO. Co si o tom myslíte?

Krušné hory jsou jediné velké pohraniční pohory v České republice, ve kterém není vyhlášena chráněná krajinná oblast. Přitom přírodní hodnoty pro tuto kategorii chráněného území Krušné hory jednoznačně mají. Například náhorní plató je jedinečné. Pokud bych měl popsat část spadající do naší působnosti, tedy zjednodušeně západní část Krušných hor v Karlovarském kraji, tak jsou zde vyhlášeny přírodovědně hodnotné a plošně rozsáhlé evropsky významné lokality i národní přírodní rezervace. Spatřuji tedy logiku v tom, že by mělo být území chráněno i jako celek formou chráněné krajinné oblasti, přestože stávající ochrana výše popsaných evropsky významných lokalit i národních přírodních rezervací je samozřejmě vyšší. V současné době probíhají intenzivní jednání se samosprávami v Krušných horách o podobě hranic budoucí chráněné krajinné oblasti. Jak říkám, jsem optimista a i zde věřím, že se CHKO Krušné hory podaří vyhlásit. ■

Ing. JINDŘICH HORÁČEK, Ph.D.

Ředitel Regionálního pracoviště Správa CHKO Slavkovský les, AOPK ČR

Jindřich Horáček se narodil v roce 1963 v Mariánských Lázních. Absolvoval v letech 1989–1995 Zemědělskou fakultu Jihočeské univerzity, obor využívání a ochrana zemědělské krajiny. Následně absolvoval doktorandské studium v oboru Aplikovaná a krajinná ekologie, které úspěšně zakončil v roce 2002. Od roku 1982 pracoval na Povodí Ohře, s. p., jako odborný pracovník na úseku správy a údržby toků. V roce 1984 nastoupil na Správu CHKO Slavkovský les jako odborný pracovník v oblasti vodního hospodářství, přírodních léčivých zdrojů, zemědělství a krajinotvorných programů. V letech 2005–2011 vedl správu nově zřízené CHKO Český les, od roku 2011 na AOPK ČR vede Regionální pracoviště Správa CHKO Slavkovský les.